

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SZEGED, BOLDOGASSZONY-SUGÁRUT 4. SZÁM
A szerkesztőség és kiadóhivatal telefonja: 305.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egész évre 280.— K negyedévre 70.— K
fél évre 140.— K egy hónapra 24.— K
Fizetés száma ára 1 korona

Nyomda:
SZEGED, PETŐFI SÁNDOR-SUGÁRUT 1. SZÁM
A nyomda telefonja: 16-34.

Szeged, 1920

IX. évfolyam 119. szám.

Szerda, május 26.

A magyar béke aláírása.

— A külügyminiszter és a miniszterelnök fel fog szólalni a nemzetgyűlésen.
— Nyugatmagyarország sorsa. —

Budapest, május 25. Rendkívüli kiadásunk is hírül adta, hogy a magyar kormány a külső viszonyok kényszerítő hatása alatt minden oldalról gondosan mérlegelve az eshetőségeket, elhatározta, hogy tiltakozó szavának felemelése mellett aláírja a békeszerződést. Ehhez még természetesen a nemzetgyűlés hozzájárulása is szükséges.

Keddén délelőtt 10 órakor minisztertanács volt, melyen megállapították, hogy a kormány részéről ki szólal fel a békeszerződés ügyében. A minisztertanács Teleki Pált hatalmazta fel, hogy a Háznak a tájékoztatást megadja. Délben folytatták a tanácskozást. Ameddig értesítés nem jön a béke delegáció elnökének és a kormány jegyzékének átvételéről, a miniszterelnök nem is nyilatkozik a szerdai nemzetgyűlésen, de a nyilatkozat legkésőbb csütörtökön történik. A miniszterelnök beszédében újabb és ismeretlen körülményekre fogja felhívni a figyelmet, melyek enyhítik a súlyos kötelezettségeink megítélését. Hogy a pártok képviselői nyilatkoznak-e, az még nincs eldöntve. Felszólal még a nemzetgyűlésen gróf Apponyi Albert, a béke delegáció elnöke is, kinek beszédét nagy érdeklődéssel várják.

Egy újságíró felkereste Apponyit, aki a következőket mondotta a kormánynak a négyes tanácshoz intézett jegyzéke felől:

Bőlebb dolog az áramlatba beleilleszkedni, mint rideg magatartással a közhangulatot magunk ellen zudítani, vabankot játszani. Összehasonlítva a kilátásokat, melyeket ez utnak követése számunkra nyit a másik ut követésével járó iszonyatos kockázattal, meggyőződéssel vallom, hogy a kormány helyesen és felelőssége tudatában határozott. Az utolsó szó ugyanis a nemzetgyűlésé.

Hasonlólag nyilatkozott még gróf Teleki Pál is, aki azt mondotta, hogy nem vagyunk abban a helyzetben a bolsevizmus és a román megszállás után, hogy még egy esetleges megszállást elviselhetnénk. Ezért a minisztertanács elhatározta a szerződés aláírását, mely azonban a esonka nemzetgyűlés elé nem terjeszthető, mivel egy későbbi teljes nemzetgyűlés a máit könnyen dezavualhatná. Egyedüli reményünk a szerződés végrehajtása rendjén felülkerelkedő jobb belátás. Érdeklünk, hogy szomszédainkkal békés viszonyba jussunk, de egyelőre még nincs olyan hatalom, melyhez speciálisan csatlakozhatnánk.

A Legfelsőbb Tanács a magyar béke aláírása után két bizottságot fog kiküldeni Budapestre. Az egyik a jóvátételi, a másik pedig a határrendező-bizottság, melynek állandó székhelye lesz Budapesten.

Párisból jelentik: A francia sajtó értesítése szerint a nagykövetség érkekezlete május 25-én, szombaton Jules Cambon elnöklété alatt ülést tartott, amelyen június 4-re tűzték ki a magyar béke aláírását. A szertartás színhelye a versaillesi Nagy-Trianon palota lesz. Magyarországot egyúttal felhívták, hogy a lemondott küldöttség elnökének, gróf Apponyi Albertnek helyébe más személyiséggel képviseltesse magát az aláírásnál.

Bécsből jelentik: A béke aláírása után Ma-

gyarország utasítást kap Nyugatmagyarország kiűritésére. Az osztrák kormány kerülni akar minden surlódást az átvételnél. Az új terület egyenlő jogu tagja lesz az osztrák szövetségi kormánynak és nevét is maga fogja megállapítani. Székhelye Sopron lesz és ideiglenes tartományi elnöke dr. Neugebauer osztálytanácsos. A béke aláírása után azonnal jóvátételi bizottság indul Budapestre, melynek feladata a nyugatmagyarországi kérdés rendezése. Az antaninak az a terve, hogy egyelőre saját csapatai szállják meg az elszakítandó területeket, míg a jóvátételi bizottság a népszavazáshoz az osztrák kormány hozzájárulását megkapná. Magyarországot a népszavazást — ha ehhez Ausztria hozzájárulna — gazdasági és pénzügyi engedményekkel rekompenzálná.

Budapest, május 25. A Magyarország jelenti: Teleki Pál külügyminiszter a nemzetgyűlés szerdai ülésén fogja ismertetni azokat a keserves indító okokat, amelyek a magyar kormányt rábirták arra, hogy vállalja a kard és a tank kegyetlen békéjének aláírását. A külügyminiszter nyilatkozatát előreláthatóan a nemzetgyűlés napirendjének tárgyalása előtt mondja el.

A Fáklyatartók

irodalmi ünnepe.

(Saját tudósítónktól.) Gyönyörű májusvégi nap. A pünkösdi ünnep hangulata észlelhető az utcákon járó közönségen, amely az egyház ünnepén kívül az irodalom, a kultúra ünnepét is megülni készül pünkösdi vasárnapján. Fel-tizenegy felé sűrű csoportokban igyekszik a színház felé, különösen a tanulóifjúság, amely tanárai vezetésével mellett lepi el a színház nézőterének felső helyeit. Az irodalmi ünnep, a Fáklyatartók zászlóbontásának felejthetetlenül szép, lélekemelő ünnepe ugyanis a színházban folyt le, az Akadémia, a Kisfaludy- és a Petőfi-Társaság kiküldöttjei, a Dugonics-Társaság közreműködésével rendezte. Gazdag volt tartal-mában és igaz gyönyörűséget szerzett a lelkes hangulatu hallgatóságának.

A nemzeti hadsereg zenekara előljárónak magyar egyveleget játszott. Majd szétnyílt a kárpit. A színpadon félkörben elhelyezkedve ültek az Akadémia, a Kisfaludy-, a Petőfi-Társaság kiküldöttjei és a Dugonics-Társaság tagjai. Pillanatszerű csönd. Kiszárválva felemelkedik dr. Szalay József kerületi rendőrfőkapitány, a Dugonics-Társaság elnöke és szívből szavakkal üdvözlö a vendégírókat, majd tartalmas beszédben ismertet a Szeged kulturális érvékeit és azokat a teendőket, amiket az újraépítés kultur-munkájában minden magyarnak végeznie kell és amelyekből Szeged tényező részét kíván a maga számára. Nagy tetszéssel kísért beszéde végén felkérte dr. Pekár Gyula kultuszállam-titkárt, a Petőfi-Társaság elnökét, hogy az iro-dalmi ünnepet nyissa meg.

Dr. Pekár Gyula szólásra emelkedik. Lelkes taps köszönti. Nagyhatású beszédében az ifju

József Ferenc főherceg üdvözlését tolmácsolja. Majd többek közt ezeket mondotta:

— Világtörténeti törvény az, hogy alacsonyabb kultúrájú népek tartósan le nem nyűgözhetők magasabb kultúrájú népeket, vagyis angolul szólva, az indián nem uralkodhat az angol fölött. (Nagy tetszés.) Magyarra lefordítva nagyon is kategorikus parancs a mi számunkra. Nekünk azt kell bebizonyítanunk, hogy a mi ezredéves kultúránk magasabb, mint ama nép-ségeknek a kultúrája, amelyek most olyan cézári altűzőkkel bitorolják határainkat és amelyek a legravaszabb fondorlatokkal épp az ellenkezőt akarják bizonyítani velünk szemben.

— Két egyetemünk van a megszállott területen. De mi ezt a két egyetemet, a kolozsvárit és a pozsonyit, addig is, amíg ideiglenesen elhelyeznénk másutt — és itt a kolozsvárit illetőleg természetesen Szeged jön tekintetbe — (zajos taps), elhelyezzük Budapesten, már el is helyeztük őket, sőt mi több, a negyedik fakultás, az orvosi is el lesz helyezve Pesten.

Percekig tartó lelkes éljenzés és taps kísért a magyar érzéstől hevített, gondolatokban gazdag, szép beszédet. Az ováció elűlével a beteg Vojnovics Géza ismertetését a Fáklyatartók törekvéséről és céljairól dr. Császár Elemér olvasta fel nagy tetszés mellett. Ennek a célnak és törekvésnek az a foglalatja, hogy a tudomány, az irodalom és művészet fővárosi és vidéki tagjainak tömörítésével kell a magyar műveltséget propagálni. Kozma Andor, a kiváló poéta, Arany János méltó tanítványa volt a következő szereplő, aki „Haláltánc” című csodaszép és prófétai ihletű költeményét adta elő rendkívüli és tartós hatással. Ezután Pekár Gyula ült a felolvasó asztalhoz és színekben gazdag, mindvégig érdekes és fordulatos novellát olvasott fel „A bus idegen” cím alatt, amelyben Rákóczi szereplésével foglalkozik a Napkirály udvarában. A hosszabb novellát meg nem szűnő érdeklődéssel hallgatta a közönség, amely végül meleg tapsal honorálta az író s a pompás felolvasását is. Császár Elemér konferálása következett. Az író tömören ismertetette „A velszi bárdok” című verset és keletkezésének történetét, amelyet Jászai Mari, a Petőfi-Társaság és a Nemzeti Színház tagja adott elő elementáris hatással. Mint a beethoveni muzsika, úgy hangzott a hangja és páratlan szavalata nyomán a közönség a pathosz magaslátára emelkedett. Viharos taps zúgott végig a nézőtören, majd a kárpit elé lépett Jászai Mari, aki szent imádságnak megfelelően, könnyekre indítván mondotta el a Szózatot, amelyet áhitatosan állva hallgatott a közönség.

Pár percnyi szünet következett, aminek el-teltével Szávay Gyula előadta „Két öreg kis-asszony, meg egy zenélő óra” című roccoco bájosága költeményét, ami után Angyal Dávid felolvasta Mohácsról szóló és a mai kort is érintő, alapos készütséggel és nagy tudásról tanuskodó tanulmányát. Mindkét szám után hosszan tapsolt a közönség, amely tüntető lelkesedéssel üdvözölte Móra Ferencet, aki „Magyarok imája” című, nagy hatást keltő költeményét mondta el, ami után lelkes tetszés keletkezett a nézőtören az írók soraiban is. Dr. Tonelli Sándor „A magyar föld legendája” cím alatt tartott érdeklődéssel hallgatott szabad előadást, míg a sort Jászai Mari zárta be, aki Petőfinék egyik szabadság-

Piaci árusok és vásárosok figyelmébe!

Gallanterie norinbergi rövidárak legolcsóbb napiárban beszerezhetők nagyban

HOCH rövidáruházában

DUGONICS-TÉR 11. SZÁM.

Forbát-palota.

310

harci ódáját szavalta el elementáris hatással. A minden számában nagysikerű irodalmi ünnep után a város a fővárosi vendégek tiszteletére ebédet adott, amelyen megjelent dr. Kelemen Béla kerületi kormánybiztos, dr. Aigner Károly, az új kormánybiztos-íróspán, dr. Somogyi Szilveszter polgármester, a hatóság és a város társadalmának több tagja. A délelőtti alkalmával több pohárköszöntőt mondtak és különösen Jászai Mari ünnepelték, mint a magyarság érzéseinek legkiválóbb élő tolmácsolóját.

A fővárosi vendégek délután 5 órakor meglátogatták a kulturpalotát, ahol Móra Ferenc igazgató kalauzolta a társaságot, amely elragadtatással szemlélte a könyvtár, a muzeum és a néprajzi osztály gazdagságát és példás rendjét.

Este a színházban díszelőadás volt. Jakab Ödön „Az alföld magyarjai” című gyönyörű prólogját Almásy Enndre szavalta nagy hatással, Sas Ede „Szeged” című pompás költeményét pedig Étsy Emilia adta elő tetszést keltően és értékes kvalitásokkal. Majd Jászai Mari, Paulay Erzs, Cs. Aczél Ilona, Bayor Giza és Pethes Imre kiváló együttesében színre került Pekár Gyulának „A magyar” című drámai költeménye és Bayor Giza, valamint Cs. Aczél Ilona hatásos megszólaltatásában Herczeg Ferenc jelenete, „Az árva korona”. A szintársulat tagjai pedig előadták a „János vitéz” első felvonását, még pedig élénk tetszés mellett. Az előadás folyamán újra elmondta Jászai Mari a „Szózatot”, a közönség nagy gyönyörűségére és lelkes tapsai kíséretében.

KORZÓ-MOZI

TELEFON-SZÁM 11-85

Szerdán és csütörtökön, május 26. és 27.-én.

EMIR, a csodaló.

Cirkuszdráma 4 felvonásban.

Egy kislány és 101 kérés.

Vígjáték 3 felvonásban.

Előadások hétköznapokon 5, 7 és 9 órakor.
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

Jó idő esetén a 9 órási előadás a nyári moziban tartatik.

Brilljánst,

régi ékszert, órákat

magas napiáron vásárol

Bach utóda Kun Jenő

Szeged, Széchenyi-tér 2. sz. 345

Megjelent a KERTÉSZ kölcsön-könyvtár új **pótjegyzéke**. Magyar, német és francia könyvek. Az összes könyvujdonságok olvashatók. **7000 kötet könyv.** * * *

VÉNUS ILLATSZERTÁR

SZEGED, KELEMEN-UTCA 7. SZÁM.

ERDÉLYI fogműterme

Szeged, Tisza Lajos-körút 19. szám, II. 7. Foghuzás. Fogtömés. 351. Műfogak.

Aranyat, brilljánst, ékszereket, platinát

minden mennyiségben legmagasabb áron vásárolok
FISCHER K. ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉZŐ
Korzó-hávház mellett. 341

Országosan maximálták a tej árát.

— A vevőket is megbüntetik, ha túlfizetik a tejet. —

(Saját tudósítónktól.) Az országos árvizsgáló-bizottság legutóbbi ülésén az egész ország területére kiterjedő hatállyal megállapította a tej legmagasabb árát és erről értesítette Szeged város hatóságát és árvizsgáló-bizottságát is. A tej árának országos megmaximálása már nagyon kívánatosná vált az utóbbi időben, mert a tej ára Szegeden túrhetetlen méretekre szökkent fel. Igaz, hogy a szegedi árvizsgáló-bizottság látta ezt s meg is állapította a tej árát 7 koronában, de a helyi árvizsgáló és ellenőrző szervezetnek nem volt kellő ereje ahhoz, hogy rendeleteinek érvényt szerezzen.

Az országos árvizsgáló-bizottság ezen intézkedése több fontos szempontot kíván kiemelni. Már maga az a tény, hogy a tej árát országosan maximálták, olyan körülmény, amely jogosan enged következtetni arra, hogy a tej árát sikerül véglegesen a kellő mértékre leszorítani. Eddig a tejet odavitte a tehéntartó gazda, ahol drágábban fizették meg. Most ezt nem teheti, mert a tej ára minden piacon egyforma s így előnyösebb a Szeged-környéki gazdának, ha árúját a helybeli piacra szánja.

A másik fontos szempont, amit ki kell emelnünk az, hogy az árvizsgáló-bizottság csírájában akarja elfojtani a drágaságot. Tudja azt mindenki nagyon jól, hogy a drágaság már a termelőtől ered s az árdrágító gazda épp úgy kihasználja ma a kedvező konjunktúrát, mint az árdrágító kereskedő. Ennélfogva a drágítást már a termelőnél is meg kell akadályozni.

A harmadik szempont — s ez a legfontosabb, ami mindenkinek felkeltette a figyelmét — az, hogy az országos árvizsgáló bizottság a vevőközönségre is kötelezővé tette a maximális árakat. A vevőközönséget ugyanolyan mértékben büntetik, ha túlfizeti a maximális árát, mint az eladót, ha többet kér a tejért. Ez nem új intézkedés, de ezután majd talán érvényre juttatják.

Az árvizsgáló-bizottság a maximálásnál külön meglelte a kisközségek és a városok gazdasági körülményeit, amelyek figyelembevételével a következőképpen állapította meg a tej árát:

Kisközségekben viszonteladónak 4 korona, fogyasztónak 4.40 korona; városokban viszonteladónak 4 korona, fogyasztónak 5.50 korona a tej legmagasabb ára.

A rendelet május hó 25.-én, azaz kedden lépett érvénybe. Aki a maximális árnál többet kér, vagy többet ígér, kihágást követ el, amely 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettetik.

Szeretnénk már látni a rendelet végrehajtását Szegeden is, ahol 7 koronára volt eddig a tej maximálva, de 10—11 koronán alul nem lehetett kapni. A kötelező tejbeszolgáltatást a cse-csemők részére 7 koronáért teljesítik a szegedi gazdák. Ezt azonnali hatállyal meg kell a hatóságnak szüntetnie s 5 korona 50 fillérre kell leszállítani a tej árát.

Reméljük, hogy az országos rendelet végrehajtásánál a rendőrség is erélyesebben lép fel s megszünteti azt a helytelenséget, hogy a vevőközönség egymásra licitáljon a piacon, a kofa pedig annyit kérjen, amennyit akar. Itt az ideje, hogy rend legyen a piacon s várjuk az országos árvizsgáló-bizottságnak többi rendelkezését is, amelyekkel minden élelmiszer méltányos árát állapítja meg.

Dr. Flesch-**SKABOFORM**-kenőcs újból kapható.

Le, hamarabb megadható a viszketés, get, ótvart, ömört, ráhesség t. Nem piszkít, zsgt-lan, n.p. al is használható. Próbátétele, nagy t. gely. s család. étele-adagokba. — Kapható az összes helybeli gyógyszer-tárakba, valamint megrendelhető a budapesti főraktárából **Török J. gyógyszer-tárában** Budapesten, Király-u. 12.

A DMKE igazgatósági ülése

— A közművelődési költségek. —

(Saját tudósítónktól.) Vasárnap délután tartotta igazgatósági ülését a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület Tóth József ügyvezető-alelnök elnöklétével. Az igazgatósági ülésen a közgyűlést készítették elő. Az elnök a múlt év eseményeit ismertette nagy vonásokban, majd Antalfy Zsirus főszámvivő terjesztette elő a számadást.

Ezután Nemes Ferenc szólalt föl s kifogásolta a számadásban, hogy míg a kiadások több mint száz ezer koronára rugnak, addig a közművelődési tétel mindössze 4000 koronával szerepel a jövő évi költségelirányzatban. A DMKE közművelődési egyesület létezésének egész célja a délvidéki magyar kultúra fejlesztése s ha valamikor, úgy éppen most kell azon lenni, hogy a Délvidék magyarságát kulturájában minden eszközzel erősítsük. Erre a célra pedig valóban elenyészően kiesiny, számba sem vehető összeg a 4000 korona. A tételt nem fogadja el.

Nemes Ferenc felszólalását általános helyesléssel fogadták.

Utána Klug Péter szólalt föl. Kifogásolta, hogy a DMKE internátusa 15.000 korona lakbérrel van terhelve. A vallás- és közoktatásügyi kormány — mondotta — annak idején egyenesen és kizárólag az internátus céljaira adott 200.000 koronát. Az internátus házbér-költségét ennek a kamatjaiból kell fődözni. Indítványozza, hogy a lakbérre előirányzott 15.000 koronából néhány délvidéki tanuló kezelési költségeit fődözzék. Az elnöki jelenésből örömmel veszi egyébként tudomásul, hogy a DMKE budapesti és debreceni kirendeltségeit feloszlatják, illetőleg a budapestit már fel is oszlatták, mert így minden erőt itt, a szegedi központban lehet és kell majd koncentrálni.

Dr. Dobay Gyula szerint az igazgatóság helyeselheti, hogy az indítványokat fölvetik, de ajánlja, hogy azokat a közgyűlés elé terjesszék. A DMKE intézményének ma erőteljesen sorompóba kell állni.

Azután a közgyűlés a tagdíjak felemelését határozta el évi 2 koronáról 12 koronára. Balogh Lajos indítványát, hogy a közgyűlés Horthy kormányzót üdvözlölje, egyhangulag elfogadták. Felszólalt még Ottovay Károly az új tiszti jelölések ügyében, mely július 3-án lesz. A gyűlést az elnök köszönő szavai zárták be.

URÁNIA MAGY. TUD. SZÍNHÁZ

TELEFON-SZÁM 872.

Szerdán és csütörtökön, május 26. és 27.-én.

MÁDY CHRISTIANS, a bájos amerikai művész fő fellépőjével.

Lehullott szárnyak.

Dráma 5 felvonásban. Írta: Fedor von Jobeltitz. Az előkelő körökben lejátszódó értékes műdráma.

Előadások d. u. 5, 7 és 9 órakor.

Redőnyjavításokat, ujak szállítását Vilmos redőnyipar vállalata. Ref. palota. Telefon 13-53.

Kárpitos munkát elsőrendű kivitelben készít BALOGH SÁNDOR

kárpitos-mester. Kossuth Lajos-sugárút 6. Telefon 12-03. 199 Telefon 12-03.

Női kalap tavaszi újdonságai legszebb kivitelben készülnek. Kalapok étvarrása, formázása és díszítése méltányos áron. Rode Imréné Horváth Mihály-utca. 201

Kelemen József

Szeged, Kossuth Lajos-sugárút 20. sz. 206 Butorszállítást, fuvarozást helyben és vidékre legolcsóbb áron vállal. Telefon 15-63.

Bleier cipőszalonja

készít mérték után a legmodernebb kivitelben férfi, női és gyermekcipőket Iskola-utca 14. szám.